

Open expertseminar

VAN DADA NAAR MYSTIEK: HET GEVAL HUGO BALL

Maandag 23 oktober 2017

10.00-17.00 uur

Erasmus Universiteit Rotterdam

Tijdens de Eerste Wereldoorlog raakte Europa gedemoraliseerd door zinloze slachtpartijen en lege heldenretoriek. Hugo Ball (1886-1927) verzette zich. Tegenover de waanzin van de loopgraven en zinledig chauvinisme stelde hij eigengemaakte nonsens.

DADA

In Duitsland was Ball als toneelschrijver, dramaturg en dichter actief geweest. Anno 1916 opende hij met enkele gelijkgezinden te Zürich het Cabaret Voltaire. In het zaaltje van dit cabaret werd het publiek opgeschrikt met klankgedichten, onzinverzen en andere ontregelende optredens van de jonge DADA-beweging.

Moederkerk

Lang bleef Ball niet in de kringen der dadaïsten. Mede doordat hij zijn zelfgeschreven klankgedichten op rituele wijze voordroeg, kreeg hij opnieuw toegang tot het verloren katholicisme van zijn jeugd. Na de oorlog vond Ball de weg naar de moederkerk geheel terug, en begon hij zich in theologie en mystiek te verdiepen. In de laatste jaren van zijn leven bloeide tussen hem en Hermann Hesse een hechte vriendschap op, die onder meer zijn neerslag vond in een door Ball geschreven biografie van deze befaamde schrijver.

De vlucht uit de tijd

Het werk van Hugo Ball staat momenteel in Nederland volop in de belangstelling, onder meer doordat uitgeverij Vantilt onlangs een Nederlandse vertaling van zijn dagboek *De vlucht uit de tijd* heeft gepubliceerd. Tijdens het open expertseminar staat dit boek centraal.

Toegang vrij voor alle belangstellenden, na aanmelding.
Aanmelding via Clarie Kiel: kiel@thomasmore.nl

ALS EXPERTS TIJDENS HET SEMINAR TREDEN OP:

- Hubert van den Berg: hoogleraar literatuurwetenschap, historicus van de DADA-beweging en Hugo Ball-specialist
- Jaap Blonk, internationaal bekend stemkunstenaar
- Frank Bosman, theoloog en kenner van het werk van Hugo Ball
- Marc de Kesel, filosoof en expert op het gebied van kunst en religie
- Jos de Mul, hoogleraar Wijsgerige Antropologie

Het seminar wordt gemodereerd door Ruud Welten, bijzonder hoogleraar filosofie vanwege Stichting Thomas More.

Open expertseminar DIENSTBARE ECONOMIE

Fotografie: Roy Lazet

Van 23 tot en met 27 augustus organiseerden Focolare, Sophia University en Stichting Thomas More een summerschool gewijd aan een 'Economy of Communion'. Hoogtepunt van de summerschool was een expertseminar waaraan ook Vrienden van Thomas More en andere belangstellenden deelnamen. In een volle zaal bogen prof. Erik Borgman en prof. Lans Bovenberg (allebei van Tilburg University) zich samen met de Italianen prof. Luigino Bruni (LUMSA) en prof. Vittorio Pelligra (Sophia University) over de betekenis van onder meer gratuiteit, wederkerigheid, en vertrouwen in het economisch leven. Samen inventariseerden sprekers wegen die onze economie dienstbaar kunnen maken aan het bevorderen van geluk.

Fotografie: Roy Lazet

KATHOLISCHE AKADEMIE
IN BERLIN e.V.

More in Berlijn

Van 22 tot en met 25 juni was Thomas More met diverse wetenschappers en studenten te gast bij de *Katholische Akademie* in Berlijn. Gereflecteerd werd op de toekomst van Europa.

Namens de Nederlandse delegatie hield prof. dr. Ernst Hirsch Ballin voor breed publiek een voordracht. Bijdragen aan Duitse zijde leverden o.a. de huidige Bondsdagpresident dr. Nobert Lammert, de vooraanstaande oud-rechter bij het Bundesverfassungsgericht prof. dr. Dieter Grimm, en de historici prof. dr. Matthias Weber en prof. Dr. Etienne François.

De diverse presentaties en gesprekken liepen samen in de gedachte dat Europa dringend meer sociale rechtvaardigheid behoeft.

In Memoriam Ir. G.J.M. (Gerrit) Braks (1933-2017)

Op 12 juli 2017 overleed Gerrit Braks, voorzitter van het algemeen bestuur van de Radboudstichting in de jaren 1996-2003 en erebestuurslid in de jaren daarna.

Dankbaar herinneren wij ons de overgave waarmee Gerrit Braks zich voor onze stichting heeft ingezet.

Tot op de dag van vandaag plukken wij de vruchten van zijn inspanningen. In onze herinnering leeft hij voort als een gul en hartelijk mens die op zijn geheel eigen, innemende wijze niet alleen onverdroten ons werk bevorderde, maar ook steeds de mensen erachter wist te steunen en te bemoedigen.

COLOFON

More is een uitgave van Stichting Thomas More en wordt toegezonden aan donateurs en belangstellenden. Voor het aanvragen van een gratis abonnement kunt u een bericht sturen naar het secretariaat: info@thomasmore.nl.

Stichting Thomas More, voorheen Radboudstichting, vormt een netwerk van op mens en maatschappij betrokken studenten, academici en belangstellenden. Velen in het netwerk weten zich gesteund door de rijke en veelkleurige katholieke overlevering, die hen helpt bij het scherp stellen van dringende vragen in hun persoonlijk, professioneel en maatschappelijk leven.

Stichting Thomas More heeft de ANBI-status, d.w.z. is een Algemeen Nut Beogende Instelling. Voor haar activiteiten is zij geheel afhankelijk van bijdragen en schenkingen van particulieren en organisaties. Ook u kunt ons helpen. Zie voor de diverse mogelijkheden om ons te steunen: www.thomasmore.nl

Adres	Walpoort 10 5211 DK 's-Hertogenbosch
Telefoon	073 - 657 90 17
Internetadres	www.thomasmore.nl
E-mail	info@thomasmore.nl
IBAN	NL18FVLB022.51.80.634, t.n.v. Stichting Thomas More
BIC code	FVLBNL22
Druk	Multi Media Concepts
Ontwerp	Studio Claes

De in deze nieuwsbrief weergegeven meningen zijn die van de auteurs en vallen niet noodzakelijk samen met de standpunten van Stichting Thomas More.

Wilco Versteeg
is oud-scholar van
Stichting Thomas More.
Hij schrijft over zijn leven
als onderzoeker en
onderwijzer in Parijs.

WHAT WOULD THOMAS DO?

Soms slaat de schrik je om het hart. Door personele onderbezetting en toenemende studentenaantallen zag mijn baas zich gedwongen om het college "Britse vroegmoderne geschiedenis" bij mij neer te leggen. Ik, een in hedendaagse Amerikaanse cultuur gespecialiseerde Nederlander op een Franse universiteit, mag nu aan 17 à 18-jarigen gaan vertellen over het perfide Albion van tamelijk lang geleden: het Engeland van Thomas More.

Het is geen populair vak. De romantische escapades van Hendrik VIII spreken nog het meest tot de verbeelding van mijn studenten, maar 'dat met al die koningen' krijgt de handen nauwelijks op elkaar. Het is ogenschijnlijk ver verwijderd van de leefwereld van mijn studenten. En toch: een gesloten natie die zich het liefst terugtrekt in een glorieus verleden, geteisterd door grote culturele, religieuze en economische onzekerheid, *it rings a bell!* Misschien brengen deze overeenkomsten het Engeland van Thomas More dichterbij. Maar hoe zou More reageren als hij geconfronteerd wordt met mijn studenten?

Er scheelt natuurlijk wat aan hun kennis van het Latijn, maar mijn collegezaal zit vol met Thomas Mores. Ze staan in contact met andere briljante geesten elders in de wereld, en hebben alle mogelijke kennis tot hun beschikking. Zonder uitzondering zouden het briljante onderwijzers, schrijvers, wereldverbeteraars, zakenmensen kunnen worden. Toch, Thomas More zou schrikken als hij een collegezaal zou binnenlopen. Zo veel kennis, maar waar is het bezielde verband, waar is in de massaliteit de aandacht, uitdaging, de ruimte om fouten te maken - alles voorwaarden voor echte vorming? Hoe om te gaan met de demotivatie en de desinteresse voor cultuur en wetenschap waar grootschaligheid toe moet leiden?

Wat zou Thomas doen na eens op de hedendaagse universiteit te hebben rondgekeken? Misschien zou hij een stichting oprichten, leesgroepen opzetten, of andere vormen van onderwijs buiten de gebaande paden om organiseren; misschien zou hij in de pen kruipen in een poging het onderwijs te behoeden voor groter kwaad. Misschien ook zou hij doen wat er van hem verwacht wordt: vlot een modern boek over het Engeland van zijn tijd lezen, en zijn toehoorders geven waar ze voor komen. Hopelijk zou hij hun al doende dan datgene meegeven, waarvan ze niet konden bevroeden het nodig te hebben.